

V Krenovce se rodil plán Karlína a tiskly jízdenky

26.02.2026

Usedlost Krenovka a sousední Šibeniční vrch zažívaly ponurou historií. Stávala zde šibenice, ale i hostinec.

Jedním z míst s ponurou historií na Žižkově je bývalá usedlost Krenovka. Nad ní se dávno před tím, než byla postavena, tyčil Galgenberg neboli Šibeniční vrch. Útrpné místo uprostřed členité a neobydlené krajiny plné svahů, údolí a kopečků, kde se popravovalo snad už v 11. století. Za vlády Karla IV. se neosídlené stráně proměnily ve vinice, mezi nimiž se za hradbami Prahy vinuly dvě velké silnice — jedna na Kutnou Horu (dnes ulice Husitská), druhá, dnešní Seifertova, do maličké osady Olšany.

Dlouhá staletí se k vrchu ubírali šoupavým krokem pražští odsouzenci, aby při posledním pohledu na město opustili tento svět. Mířili k vysoké podezdívce, na které se k nebi tyčila masivní šibenice se čtyřmi sloupy s příčnými břevny, opodál ještě stálo katovské kolo na lámání jejich těl. V těsné blízkosti šibenice stála i malá kaplička, která byla ještě ve středověku přestavěna na velkou kapli sv. Dismase. Sv. Dismas se tak stal důvěrníkem těch, kteří kráčeli na svou poslední cestu. Pozemky s kaplí měly různé majitele, měšťany i obchodníky, později olšanskou faru, když ale společenské povětrí měnily josefínské reformy, byla kaple roku 1786 zavřena a v dražbě prodána radnímu Doušovi. Ten ji přestavěl na hostinec, přidal obytné a provozní místnosti, ale i sklepy na uložení piva a vína. Právě v hostinci, bývalé kapli, se udála poměrně velká událost — v pátek 30. srpna 1816 se tu sešla komise několika nejvyšších pražských úředníků. Přišli už ráno, byl zde např. plukovník Waidenthal z ředitelství fortifikačního a ženijního nebo justiciář Schütz za církevní vrchnost, která měla pod sebou pražské statky, poddané i majetky. Celá skupina pak vyšla na Špitálské pole, obešli ho po obvodu, vše zakreslili, dumali a počítali. Z následných jednání pak vznikl plán nové osady jménem Karlín.

Jen za čtyři roky po této události koupil hostinec nový majitel — úředník pražského magistrátu Antonín Krenn. Tehdy se začala psát moderní historie Krenovky, která po novém vlastníkovi dostala své jméno. Během patnácti let vysadil v okolí hostince veřejné Krennovy sady s květinovými záhony, okrasnými rostlinami, alejemi stromů, altánky, lavičkami a pramenem vody „výtečné chuti“. Sady měly i vlastní atrakci — kolotoč, na kterém byla místo koníků lokomotiva s osmnácti malými vagónky pro dvě osoby, kvůli iluzi byl v lokomotivě rozdělován oheň, kotel pískal a otáčivá kola hřměla. Místo za hradbami, kterému se dříve obyvatelé Prahy obloukem vyhýbali, proměnil v oázu odpočinku a procházek Pražanů. Vévodil jí Krennův restaurant. Kde se ještě před časem za křiku vran houpala rozkládající se těla oběšenců, se dnes ozývala cinkání sklenic, hlahol měšťanů a dunivé úderý džbánů. Kolem roku 1841 začal být Krennovský park postupně likvidován při stavbě Severní státní dráhy. Práce to byla náročná — nastoupily čtyři tisíce dělníků s krumpáči, lopatami a kolečky a úpatí Šibeničního vrchu hluboko odkopávali, vyváželi tisíce tun hlíny a kamenů, než byl terén zarovnan. Zemní práce dospěly až k bývalé kapli sv. Dismase.

Majitel se dávno smířil s tím, že objekt nesmí překážet provozu železnice. Získal od dráhy odstupné, nelenil a opodál, na vysoké nové opěrné zdi, začal stavět náhradní objekt s restaurací — dům čp. 42 „Na Krenovce“.

Nová restaurace prosperovala, než se ale celý objekt na samém konci 19. století začlenil do správy drah. Vznikla tu tiskárna tzv. Edmondsonových jízdenek — které sloužily k prokázání zaplacení jízdného a zároveň jako snadná kontrola tržeb. Systém zavedl Angličan a výpravčí Thomas Edmondson kolem roku 1840 na tehdy nově zprovozněné železnici Manchester—Leeds, formát tvrdých jízdenek se rychle rozšířil po celé Evropě, ale i v Africe a Jižní Americe. V Československu tvrdé jízdenky z kartonu tiskly dvě tiskárny — Vrútky na Slovensku a Krenovka v Praze, kde tisk započal roku 1898 a vydržel neuvěřitelných sto let, než ho v roce 1999 České dráhy nahradily jízdenkami z počítačových terminálů. Krenovka poté ztichla a několik let pustla. Ale ne na dlouho. Byla vyhlášena kulturní památkou, získala nového majitele, projektovou skupinu Sudop ze Žižkova, a následovala citlivá rekonstrukce. Ze ztichlé stavby u hlučné silnice se postupně stala opět živá Krenovka — centrum umění, kde funguje kavárna, bar, ateliéry nebo taneční sál.